

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ANTHONY MICHAEL COLLINS
prednesené 15. decembra 2022¹

Spojené veci C-615/20 a C-671/20

Prokuratura Okręgowa w Warszawie
proti
YP a i. (C-615/20),
M. M. (C-671/20)

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajový súd Varšava, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právny štát – Účinná súdna ochrana v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo EÚ – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Nezávislosť sudcov – Súhlas s trestným stíhaním sudcu a pozastavenie výkonu funkcie tohto sudcu zo strany Izba Dyscyplinarna (disciplinárny senát) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) – Zákaz uložený vnútroštátnym súdom skúmať legitimitu súdov alebo posudzovať zákonnosť vymenovania sudcov a súdne právomoci vyplývajúce z takého vymenovania – Prednosť práva EÚ – Povinnosť lojálnej spolupráce – Zásady právnej istoty a právnej sily rozhodnutej veci“

Obsah

I.	Úvod	2
II.	Právny rámec – poľské právo	2
	A. Ústava	2
	B. Novela zákona o Najvyššom súde	4
	C. Novela zákona o organizácii všeobecných súdov	4
	D. Zákon o KRS	6
	E. Trestný poriadok	6

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

III. Skutkový stav sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky	7
A. Vec C-615/20	7
B. Vec C-671/20	12
IV. Konanie na Súdnom dvore	14
V. Posúdenie	15
A. Prípustnosť	15
B. O veci samej	16
1. Predbežné poznámky	16
2. Prvá, druhá a tretia otázka vo veci C-615/20	17
3. Druhá otázka vo veci C-671/20	22
4. Štvrtá otázka vo veci C-615/20 a prvá, tretia a štvrtá otázka vo veci C-671/20	24
VI. Návrh	27

I. Úvod

1. Tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania opäť nastoľujú otázky týkajúce sa zlučiteľnosti niektorých aspektov nedávnej reformy poľského súdneho systému s právom EÚ. Týkajú sa súhlasov, ktoré udelil Izba Dysciplinarna (disciplinárny senát) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)² so stíhaním sudcu a pozastavením výkonu jeho funkcie, v dôsledku čoho nemôže rozhodovať v určitých trestných veciach, ktoré mu boli pridelené. Na tento účel vnútroštátny súd³ žiada Súdny dvor, aby poskytol výklad článku 2 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku Zmluvy o EÚ, článku 47 Charty základných práv Európskej únie⁴ a zásad prednosti práva EÚ, lojálnej spolupráce⁵ a právnej istoty. Pokiaľ Súdny dvor rozhodne, že disciplinárny senát nemôže podľa práva EÚ právoplatne udeliť tieto súhlasy, vnútroštátny súd sa pýta, aké dôsledky má tento záver pre zloženie súdu, ktorý začal trestné konanie.

II. Právny rámec – Poľské právo

A. Ústava

2. Článok 45 ods. 1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Poľskej republiky) stanovuje:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola bez zbytočného odkladu spravodlivo a verejne prejednaná nezávislým a nestranným príslušným súdom.“

² Ďalej len „disciplinárny senát“.

³ Ten istý vo veciach C-615/20 a C-671/20, ale zasadá v rôznych rozhodovacích zloženiach.

⁴ Ďalej len „Charta“.

⁵ Uvedená v článku 4 ods. 3 ZEÚ.

3. Článok 144 ods. 2 a 3 Ústavy Poľskej republiky stanovuje:

„2. Na to, aby boli úradné akty prezidenta republiky platné, musí ich spolupodpísať predseda Rady ministrov, ktorý tým preberá zodpovednosť pred Sejmom [(dolná komora poľského parlamentu)].

3. Ustanovenia odseku 2 sa neuplatňujú v týchto prípadoch:

...

17. menovanie sudcov,

...“

4. Článok 179 Ústavy Poľskej republiky znie takto:

„Sudcov vymenúva na dobu neurčitú prezident republiky na návrh [Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko; ďalej len ‚KRS‘)].“

5. Podľa článku 180 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky sú sudcovia neodvolateľní.

6. Článok 181 Ústavy Poľskej republiky stanovuje:

„Sudca môže byť uznaný za trestnoprávne zodpovedného alebo pozbavený osobnej slobody len s predchádzajúcim súhlasom súdu určeného zákonom. Sudcu nemožno zadržať ani zatknúť s výnimkou prípadu zatknutia pri spáchaní trestného činu, ak je jeho zadržanie nevyhnutné na zabezpečenie riadneho priebehu konania. Predseda miestne príslušného súdu je bezodkladne informovaný o zadržaní a môže nariadiť okamžité prepustenie zadržanej osoby.“

7. Článok 187 Ústavy Poľskej republiky stanovuje:

„1. [KRS] má nasledujúce zloženie:

1. prvý predseda [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], minister spravodlivosti, predseda [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko)] a osoba vymenovaná prezidentom republiky,
2. 15 sudcov vybratých spomedzi sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov,
3. štyria členovia vybratí [Sejmom (dolnou komorou poľského parlamentu)] spomedzi jeho poslancov a dvaja členovia vybratí [Senátom (horná komora poľského parlamentu)] spomedzi senátorov.

...

3. Funkčné obdobie osôb menovaných za členov [KRS] trvá štyri roky.

4. Organizačnú štruktúru, rozsah činnosti a pracovné postupy [KRS], ako aj spôsob voľby jej členov upraví zákon.“

8. Článok 190 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky stanovuje:

„Rozhodnutia [Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko)] sú záväzné *erga omnes* a konečné.“

B. Novela zákona o Najvyššom súde

9. § 27 ods. 1 ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U z roku 2018, položka 5), ktorý bol novelizovaný prostredníctvom ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov, zákon o Najvyššom súde a niektoré ďalšie zákony) z 20. decembra 2019 (Dz. U. z roku 2020, položka 190) (ďalej len „novelizačný zákon“), (ďalej len „novelizovaný zákon o Najvyššom súde“) stanovuje:

„Do pôsobnosti disciplinárneho senátu patria:

...

1a. veci týkajúce sa udelenia súhlasu s trestným stíhaním sudcov, justičných čakateľov, prokurátorov a pridružených prokurátorov alebo s ich umiestnením do vyšetrovacej väzby,

...“

C. Novela zákona o organizácii všeobecných súdov

10. § 41b ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 (Dz. U. z roku 2001, č. 98, položka 1070) stanovuje:

„1. Orgánom príslušným na preskúmanie sťažnosti alebo žiadosti týkajúcej sa činnosti súdu je predseda súdu.

...

3. Orgánom príslušným na preskúmanie sťažnosti týkajúcej sa činnosti predsedu sąd rejonowy (okresný súd), predsedu sąd okręgowy (krajský súd) alebo predsedu sąd apelacyjny (odvolací súd) je predseda sąd okręgowy (krajský súd), predseda sąd apelacyjny (odvolací súd) a [KRS].“

11. § 42a tohto zákona v znení novelizačného zákona (ďalej len „novelizovaný zákon o organizácii všeobecných súdov“) znie takto:

„1. V súvislosti s činnosťou súdov alebo orgánov súdov nie je dovolené spochybňovať legitimitu súdov, ústavných orgánov štátu alebo orgánov zodpovedných za preskúmanie a ochranu práva.

2. Všeobecný súd alebo iný orgán nemôže určiť ani posúdiť zákonnosť vymenovania sudcu alebo právomoci vykonávať funkciu sudcu, ktorá vyplýva z tohto vymenovania.“

12. V súlade s § 47a ods. 1 tohto zákona sa veci pridávajú sudcom a justičným čakateľom náhodne. Podľa § 47b ods. 1 tohto zákona môže dôjsť k zmene zloženia súdu len vtedy, ak tento súd nemôže preskúmať vec vo svojom súčasnom zložení alebo ak existuje trvalá prekážka preskúmania veci

týmto súdom v jeho súčasnom zložení. V takom prípade sa na opätovné pridelenie veci uplatnia ustanovenia § 47a. § 47b ods. 3 tohto zákona stanovuje, že rozhodnutie o zmene zloženia súdu prijíma predseda tohto súdu alebo ním poverený sudca.

13. § 80 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov stanovuje:

„1. Sudcovia môžu byť zatknutí alebo trestne stíhaní len so súhlasom príslušného disciplinárneho súdu. Toto ustanovenie sa netýka zatknutia *in flagrante delicto*, ak je toto zatknutie nevyhnutné na zabezpečenie riadneho priebehu konania. Až do prijatia rozhodnutia, ktorým sa udeľuje súhlas so začatím trestného konania proti sudcovi, sa môžu vykonať len naliehavé opatrenia.

...

2c. Disciplinárny súd prijme rozhodnutie, ktorým udelí súhlas so začatím trestného konania proti sudcovi, ak sú podozrenia voči nemu dostatočne podložené. V rozhodnutí sa rozhodne o súhlase s trestným stíhaním sudcu a uvedú sa dôvody, na ktorých sa zakladá.

2d. Disciplinárny súd preskúma žiadosť o udelenie súhlasu so začatím trestného konania proti sudcovi do 14 dní od jej doručenia.“

14. § 107 ods. 1 tohto zákona stanovuje:

„Sudca je na disciplinárnej úrovni zodpovedný za porušenie pracovných povinností (disciplinárne previnenie), a to aj v týchto prípadoch:

...

3. akty spochybňujúce existenciu pracovnoprávneho vzťahu sudcu, účinnosť vymenovania sudcu alebo legitimitu ústavného orgánu Poľskej republiky,

...“

15. V § 110 ods. 2a novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov je uvedené:

„Disciplinárny súd, v obvode ktorého sudca, voči ktorému sa vedie konanie, vykonáva svoju funkciu, má územnú právomoc prejednávať a rozhodovať vo veciach uvedených v § 37 ods. 5 a v § 75 ods. 2 bode 3. Vo veciach uvedených v § 80 a v § 106zd je príslušným súdom v prvom stupni Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd)] zasadajúci ako samosudca disciplinárneho senátu a v druhom stupni Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd)] zasadajúci v rozhodovacom zložení zloženom z troch sudcov disciplinárneho senátu.“

16. § 129 tohto zákona stanovuje:

„1. Disciplinárny súd môže pozastaviť výkon funkcie sudcu, proti ktorému sa začalo disciplinárne konanie alebo konanie o nespôsobilosti, a môže to urobiť aj vtedy, ak prijme uznesenie, ktorým udelí súhlas s trestným stíhaním sudcu.

2. Ak disciplinárny súd prijme uznesenie, ktorým udelí súhlas s trestným stíhaním sudcu za úmyselný trestný čin stíhaný z úradnej moci, automaticky pozastaví sudcovi výkon funkcie.

3. Ak disciplinárny súd pozastaví sudcovi výkon funkcie, zníži počas trvania tohto pozastavenia výšku jeho odmeny o 25 % až 50 %; toto sa netýka osôb, v súvislosti s ktorými sa začalo konanie o nespôsobilosti.

3a. Ak disciplinárny súd prijme uznesenie, ktorým udelí súhlas s trestným stíhaním sudcu na dôchodku za úmyselný trestný čin stíhaný z úradnej moci, zníži výšku jeho dôchodku o 25 % až 50 % počas trvania disciplinárneho konania.

4. Ak je disciplinárne konanie zastavené alebo sa skončí oslobodzujúcim rozhodnutím, vyplatí sa dorovnanie všetkých zložiek odmeny alebo požitkov v plnej výške.“

D. Zákon o KRS

17. Podľa § 9a ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Štátnej súdnej rade) z 12. mája 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, položka 714), zmeneného a doplneného prostredníctvom ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3) (ďalej len „zákon o KRS“):

„1. Sejm [(dolná komora poľského parlamentu)] volí spomedzi sudcov Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov 15 členov [KRS] na spoločné funkčné obdobie štyroch rokov.

2. Pri voľbe podľa odseku 1 dolná komora, pokiaľ je to možné, zohľadní potrebu zastúpenia sudcov rôznych typov a stupňov súdov v [KRS].

3. Spoločné funkčné obdobie nových členov [KRS] zvolených spomedzi sudcov sa začína dňom nasledujúcim po ich zvolení. Odchádzajúci členovia [KRS] vykonávajú svoju funkciu až do dňa, keď sa začne spoločné funkčné obdobie nových členov [KRS].“

18. Prechodné ustanovenie uvedené v § 6 zákona, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony, ktoré nadobudlo účinnosť 17. januára 2018, znie takto:

„Funkčné obdobie členov [KRS] uvedených v článku 187 ods. 1 bode 2 Ústavy Poľskej republiky, zvolených podľa v súčasnosti platných ustanovení, trvá až do dňa predchádzajúceho začiatku funkčného obdobia nových členov [KRS], nesmie však presiahnuť 90 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona, pokiaľ toto funkčné obdobie ešte neuplynulo.“

E. Trestný poriadok

19. § 439 ods. 1 ustawa – Kodeks postępowania karnego (zákon, ktorým sa stanovuje trestný poriadok) zo 6. júna 1997 (Dz. U. z roku 1997, položka 555) (ďalej len „trestný poriadok“) stanovuje:

„Bez ohľadu na medze odvolania, predložené odvolacie dôvody a vplyv porušenia na obsah rozhodnutia odvolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, ak:

1. sa na rozhodnutí podieľala osoba, ktorá nie je oprávnená alebo spôsobilá vydať rozhodnutie, prípadne je z rozhodovania vylúčená podľa § 40,

2. zloženie súdu bolo nevhodné alebo jeden z jeho členov nebol prítomný počas celého pojednávania,

...“

20. Podľa § 523 ods. 1 trestného poriadku možno kasačný opravný prostriedok podať len na základe porušení uvedených v § 439 trestného poriadku alebo iného hrubého porušenia zákona, ak toto porušenie mohlo mať významný vplyv na obsah rozhodnutia.

III. Skutkový stav sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

A. Vec C-615/20

21. Prokuratura Okręgowa w Warszawie (Krajská prokuratúra Varšava, Poľsko) (ďalej len „krajská prokuratúra“) obžalovala YP a 13 ďalších osôb z viacerých trestných činov podľa trestného zákona, ktoré spôsobili ujmu 229 obetiam. Vo veci⁶ je stíhaných 11 obžalovaných. Spis obsahuje 197 zväzkov a niekoľkých desiatok zväzkov príloh. Pojednávanie prebiehalo počas viac ako 100 dní, v priebehu ktorých boli vypočutí obžalovaní, obeť a viac než 150 svedkov. Zostáva už vypočuť len zopár svedkov a troch znalcov. Sudca I. T. zasadal v rozhodovacom zložení v uvedenej veci.

22. Dňa 14. februára 2020 Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (Vrchná prokuratúra, odbor vnútorných záležitostí, Poľsko) (ďalej len „vrchná prokuratúra“) požiadala disciplinárny senát⁷ o udelenie súhlasu so stíhaním sudcu I. T. za to, že si ako verejný činiteľ nesplnil služobné povinnosti a prekročil svoje právomoci tým spôsobom, že povolil zástupcom médií, aby si vyhotovili záznam z pojednávania na Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko), ako aj z vyhlásenia uznesenia v tejto veci a jeho ústneho odôvodnenia. Podľa vrchnej prokuratúry sudca I. T. sprístupnil neoprávneným osobám informácie z prípravného konania, ktoré viedla krajská prokuratúra. Keďže sudca I. T. získal tieto informácie pri výkone svojej funkcie, vrchná prokuratúra sa domnievala, že konal v rozpore s verejným záujmom.

23. Disciplinárny senát konajúci ako prvostupňový orgán 9. júna 2020 zamietol žiadosť vrchnej prokuratúry o udelenie súhlasu so stíhaním sudcu I. T. Vrchná prokuratúra podala proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok. Disciplinárny senát, ktorý tentoraz konal ako druhostupňový orgán, 18. novembra 2020 zbavil sudcu I. T. imunity voči trestnému stíhaniu, pozastavil mu výkon funkcie a znížil mu odmenu o 25 % po dobu pozastavenia funkcie.⁸ Toto pozastavenie bude záväzné až do ukončenia trestného konania vedeného proti nemu.

24. Sudca I. T. nemôže z dôvodu pozastavenia výkonu funkcie prejednávať žiadnu z vecí, ktoré mu boli pridelené, vrátane veci VIII K 105/17. V súlade so zásadou nemennosti rozhodovacích zložení súdov zakotvenou v trestnom poriadku môže vydať rozsudok len rozhodovacie zloženie,⁹ ktoré viedlo celý súdny proces. Konanie vo veci VIII K 105/17 sa teda musí začať od nuly. Sudca vymenovaný ako náhrada za sudcu I. T. musí predovšetkým opätovne vykonať všetky dôkazy, ktoré boli doteraz vykonané v súdnom konaní. Podľa vnútroštátneho súdu je situácia v rozpore

⁶ Vec VIII K 105/17.

⁷ Podľa platnej právnej úpravy mal disciplinárny senát právomoc rozhodovať o žiadostiach o udelenie súhlasu so stíhaním alebo zadržaním sudcu tak v prvostupňovom, ako aj v druhostupňovom konaní.

⁸ Vec II DO 74/20 (ďalej len „uznesenie disciplinárneho senátu“).

⁹ To znamená tí istí sudcovia alebo sudcovia a prísediaci.

s článkom 47 Charty, najmä s právom na účinný súdny prostriedok nápravy a právom každého na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne prejednaná v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.¹⁰

25. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že v rozsudku z 5. decembra 2019¹¹ a v uzneseniach z 15. januára 2020¹² Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Najvyšší súd (senát pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia), Poľsko],¹³ ktorý rozhodoval v konaní, v súvislosti s ktorým bol vydaný rozsudok A. K., rozhodol, že KRS vo svojom súčasnom zložení nie je nezávislá od zákonodarnej a výkonnej moci a že disciplinárny senát, ktorého členovia boli vymenovaní na návrh KRS v jej súčasnom zložení, nie je „súdom“ v zmysle článku 47 Charty, článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“) a článku 45 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky. V spoločnom uznesení z 23. januára 2020 spojené senáty pre občianske veci, trestné veci, pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) potvrdili stanovisko senátu pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia, pričom konštatovali, že zloženie disciplinárneho senátu, v ktorom zasadá osoba vymenovaná na návrh KRS v jej súčasnom zložení, je chybné. Spojené senáty ďalej rozhodli, že disciplinárny senát vzhľadom na svoje štrukturálne charakteristiky nie je „súdom“ v zmysle vyššie uvedených ustanovení a jeho rozhodnutia nie sú „súdnymi rozhodnutiami“. V rozhodnutí z 23. septembra 2020¹⁴ disciplinárny senát konštatoval, že rozsudok A. K. „nemožno považovať za záväzný v poľskom právnom poriadku“, keďže senát pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia pôsobil v konaní vo veci samej, ktoré viedlo k podaniu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, v „protiprávných rozhodovacích zloženiach“.

26. Vnútroštátny súd, ktorého členom je sudca I. T., je súčasťou poľského súdneho systému a rozhoduje o veciach v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.¹⁵ Rozhodnutie disciplinárneho senátu odňať sudcovi I. T. trestnoprávnu imunitu a pozastaviť mu výkon funkcie, v dôsledku čoho musí byť vec VIII K 105/17 od začiatku prejednaná iným rozhodovacím zložením, vyvoláva u vnútroštátneho súdu pochybnosti o tom, či disciplinárny senát predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.

27. Podľa vnútroštátneho súdu pravidlá upravujúce disciplinárne konanie¹⁶ a odvolávanie¹⁷ sudcov podliehajú požiadavke účinnej súdnej ochrany podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje trestné stíhanie sudcov alebo ich väzbu, rovnako podlieha požiadavke účinnej súdnej ochrany. Zastáva názor, že začatie trestného konania proti sudcovi by malo podliehať rovnakým požiadavkám ako začatie disciplinárneho konania, a to z nasledujúcich dôvodov. Po prvé súhlas s trestným stíhaním možno udeliť len vtedy, ak podľa názoru disciplinárneho súdu existuje

¹⁰ Odvoláva sa okrem iného na rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982) (ďalej len „rozsudok A. K.“).

¹¹ Vec III PO 7/18.

¹² Veci III PO 8/18 a III PO 9/18.

¹³ Ďalej len „senát pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia“.

¹⁴ II DO 52/20.

¹⁵ Pozri rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 35 a tam citovanú judikatúru).

¹⁶ Uznesenie Súdneho dvora z 8. apríla 2020, Komisia/Poľsko (C-791/19 R, EU:C:2020:277, body 34 a 35 a tam citovaná judikatúra) (ďalej len „uznesenie z 8. apríla 2020“).

¹⁷ Rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 114 a tam citovaná judikatúra).

dostatočne dôvodné podozrenie, že bol spáchaný trestný čin. Po druhé po udelení takého súhlasu disciplinárny súd môže¹⁸ dotknutému sudcovi pozastaviť výkon funkcie, v dôsledku čoho nemôže rozhodovať vo veciach až do ukončenia tohto trestného konania. Po tretie počas trvania pozastavenia výkonu funkcie je disciplinárny súd povinný znížiť odmenu sudcu o 25 % až 50 %. Po štvrté udelenie súhlasu s trestným stíhaním sudcu nestanovuje nijakú lehotu na podanie obžaloby v tejto veci. V dôsledku udelenia súhlasu môže byť sudcovi pozastavený výkon funkcie a jeho odmena znížená na dobu neurčitú. Posúdenie všetkých týchto okolností môže odôvodniť záver, že postup zbavenia imunity sudcu na účely trestného stíhania a/alebo väzby má podobné dôsledky ako opatrenia prijaté v rámci disciplinárneho režimu sudcov. Tento postup by preto mal rovnako podliehať požiadavke účinnej súdnej ochrany podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

28. Podľa vnútroštátneho súdu všetci prokurátori v Poľsku podliehajú ministrovi spravodlivosti, ktorý podľa zákona zastáva funkciu Prokurator Generalny (generálny prokurátor). Hoci prokurátor je pri výkone svojej funkcie zdanlivo nezávislý, je povinný plniť príkazy, usmernenia a pokyny nadriadeného prokurátora, ktorým môže byť minister spravodlivosti, a to aj v konaniach pred disciplinárnym senátom.

29. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania je uvedené, že podľa Ústavy Poľskej republiky je minister spravodlivosti členom KRS. Väčšina z 15 z 25 členov KRS, ktorých Sejm vybral spomedzi sudcov, mala v čase svojho výberu úzke väzby na ministra spravodlivosti a tieto väzby si zachovala. Takto zložená KRS sa následne podieľala na vymenovaní všetkých členov disciplinárneho senátu, medzi ktorými sú tak bývalí prokurátori, ako aj právnici, ktorí verejne podporovali činnosť ministra spravodlivosti.

30. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora si pojem „nezávislosť“, ktorý je súčasťou výkonu súdnictva, predovšetkým vyžaduje, aby mal orgán postavenie tretej osoby vo vzťahu k účastníkom konania, ktoré vedie.¹⁹ Vzhľadom na zloženie disciplinárneho senátu, súčasné zloženie KRS, hierarchickú povahu systému prokuratúry a ustanovenia upravujúce udelenie súhlasu s trestným stíhaním alebo väzbou sudcu má vnútroštátny súd značné pochybnosti o tom, či disciplinárny senát koná ako tretia osoba vo vzťahu k prokurátorovi.

31. Okrem toho vzhľadom na uznesenie z 8. apríla 2020 má vnútroštátny súd výhrady aj k tomu, či by disciplinárny senát mal rozhodovať o žiadostiach o udelenie súhlasu so stíhaním alebo zadržaním sudcov. Domnieva sa, že pojem „disciplinárne veci týkajúce sa sudcov“ uvedený v bode 1 prvej zarážke výroku tohto uznesenia zahŕňa aj veci, v ktorých ide o udelenie súhlasu s trestným stíhaním a zadržaním sudcov. V každom prípade vzhľadom na to, že zloženie disciplinárneho senátu zostáva nezmenené, všetky veci prejednávané týmto orgánom prejednáva rozhodovacie zloženie, ktoré nespĺňa požiadavky nezávislosti podľa bodu 1 druhej zarážky výroku uznesenia z 8. apríla 2020.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené sa vnútroštátny súd domnieva, že súhlas udelený disciplinárnym senátom nie je „súdnym rozhodnutím“, keďže tento senát nespĺňa požiadavky účinnej súdnej ochrany v zmysle práva Únie, ani nezabezpečuje „tak stabilitu práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti“.²⁰ Nepovažuje sa teda za viazaný uzneseniami disciplinárneho senátu. Keďže platnosť súhlasu udeleného disciplinárnym senátom má priamy vplyv na to, či je vnútroštátny súd sám nezávislý a nestranným súdom zriadeným zákonom, žiada Súdny dvor

¹⁸ A musí to urobiť, ak je sudca obvinený z úmyselne spáchaného trestného činu stíhaného z úradnej moci.

¹⁹ Rozsudok z 21. januára 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, bod 62 a tam citovaná judikatúra).

²⁰ Pozri rozsudok z 2. apríla 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89).

o usmernenie. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či sa povinnosť odmietnuť považovať rozhodnutie disciplinárneho senátu za záväzné vzťahuje aj na iné štátne orgány,²¹ a teda či neodôvodnené vylúčenie možnosti, aby sudca, na ktorého trestné stíhanie bol udelený súhlas, zasadal na súde, porušuje právo Únie.

33. Za týchto okolností sa Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa právo Únie, najmä článok 47 [Charty] a v ňom zakotvené právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom a právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, vykladať tak, že bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva podrobnejšie predstavených v druhej a tretej otázke nižšie, t. j. [§ 80, § 110 ods. 2a a § 129 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov] a § 27 ods. 1 bodu 1a [novelizovaného zákona o Najvyššom súde], ktoré umožňujú [disciplinárnemu senátu] zbaviť sudcu imunity, pozastaviť mu výkon jeho funkcie, a tým mu fakticky znemožniť, aby rozhodoval o pridelených veciach, najmä keď:
- a) [disciplinárny senát] nie je ‚súdom‘ v zmysle článku 47 Charty, článku 6 EDLP a článku 45 ods. 1 [Ústavy Poľskej republiky] [rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982],
 - b) členovia [disciplinárneho senátu] majú obzvlášť silné väzby so zákonodarnou a výkonnou mocou (uznesenie z 8. apríla 2020, Komisia/Poľsko, C-791/19 R, EU:C:2020:277),
 - c) Poľská republika je povinná pozastaviť uplatňovanie niektorých ustanovení [zákona o Najvyššom súde] týkajúcich sa tzv. disciplinárneho senátu a nepostúpiť veci prebiehajúce pred týmto senátom rozhodovaciemu zloženiu, ktoré nespĺňa požiadavky nezávislosti (uznesenie z 8. apríla 2020, Komisia/Poľsko, C-791/19 R, EU:C:2020:277).
2. Má sa právo Únie, najmä článok 2 ZEÚ a v ňom zakotvená hodnota právneho štátu, ako aj požiadavky účinnej súdnej ochrany vyplývajúce z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, vykladať tak, že ‚ustanovenia upravujúce systém disciplinárnych opatrení voči osobám, ktorých úlohou je rozhodovať v súdnych konaniach‘, zahŕňajú aj ustanovenia týkajúce sa vyvedenia trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi alebo odňatia slobody sudcovi (zadržania sudcu) vnútroštátneho súdu, akými sú článok 181 [Ústavy Poľskej republiky] v spojení s § 80 a 129 [novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov], podľa ktorých:
- a) vyvedenie trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi alebo odňatie slobody sudcovi (zadržanie sudcu) vnútroštátneho súdu v zásade na návrh prokurátora si vyžaduje udelenie súhlasu zo strany príslušného disciplinárneho súdu,
 - b) disciplinárny súd v rámci udeľovania súhlasu s vyvedením trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi alebo s odňatím slobody sudcovi (zadržaním sudcu) vnútroštátneho súdu môže (a v niektorých prípadoch má povinnosť) pozastaviť tomuto sudcovi výkon jeho funkcie,

²¹ Akým je minister spravodlivosti, predsedovia súdov, Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) alebo disciplinárne orgány.

- c) ak disciplinárny súd pozastaví sudcovi vnútroštátneho súdu výkon jeho funkcie, je povinný danému sudcovi počas obdobia pozastavenia funkcie zároveň znížiť plat v rozsahu stanovenom týmito ustanoveniami?
3. Má sa právo Únie, najmä predpisy uvedené v druhej otázke, vykladať tak, že bráni takým ustanoveniam členského štátu, akým je § 110 ods. 2a [novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov] a § 27 ods. 1 bod 1a [novelizovaného zákona o Najvyššom súde], podľa ktorých veci týkajúce sa udelenia súhlasu s vyvodením trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi alebo s odňatím slobody sudcovi (zadržaním sudcu) vnútroštátneho súdu patria v prvostupňovom, ako aj druhostupňovom konaní do výlučnej príslušnosti takého orgánu, akým je disciplinárny senát, predovšetkým s ohľadom na to (jednotlivo alebo kumulatívne), že:
- a) vytvorenie disciplinárneho senátu sa časovo zhoduje so zmenou zásad vymenovania členov takého orgánu, akým je [KRS], ktorý sa zúčastňuje na procese menovania sudcov a na návrh ktorého boli menovaní všetci členovia disciplinárneho senátu,
 - b) vnútroštátny zákonodarca vylúčil možnosť presunutia do disciplinárneho senátu úradujúcich sudcov vnútroštátneho súdu posledného stupňa <[Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]>, v rámci ktorého tento senát funguje, takže v disciplinárnom senáte môžu zasadať len noví členovia menovaní na návrh [KRS] v zmenenom zložení,
 - c) disciplinárny senát sa vyznačuje mimoriadne vysokým stupňom autonómie v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)],
 - d) [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] v rozsudkoch vydaných na účely vykonania rozsudku z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), potvrdil, že [KRS] v zmenenom zložení nie je orgánom nezávislým od zákonodarnej a výkonnej moci a že disciplinárny senát nie je „súdom“ v zmysle článku 47 Charty, článku 6 EDLP a článku 45 ods. 1 [Ústavy Poľskej republiky],
 - e) návrh na udelenie súhlasu s vyvodením trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi alebo so zbavením slobody sudcu (zadržaním sudcu) vnútroštátneho súdu v zásade dáva prokurátor, ktorého služobne nadriadeným je orgán výkonnej moci, a to Minister Sprawiedliwości (minister spravodlivosti), ktorý môže dávať prokurátorom záväzné inštrukcie týkajúce sa obsahu procesných úkonov, a zároveň členovia disciplinárneho senátu a [KRS] v zmenenom zložení majú, ako konštatoval [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] v rozsudkoch uvedených v druhej otázke písmene d), obzvlášť silné väzby so zákonodarnou a výkonnou mocou a z tohto dôvodu nemožno disciplinárny senát považovať za tretí subjekt vo vzťahu k účastníkovi konania,
 - f) Poľská republika bola povinná pozastaviť uplatňovanie niektorých ustanovení zákona o Najvyššom súde týkajúcich sa disciplinárneho senátu a nepostúpiť veci prebiehajúce pred týmto senátom na rozhodnutie zloženia, ktoré nespĺňa požiadavky na nezávislosť v súlade s uznesením z 8. apríla 2020, Komisia/Poľsko (C-791/19 R, EU:C:2020:277)?
4. V prípade udelenia súhlasu s vyvodením trestnoprávnej zodpovednosti voči sudcovi vnútroštátneho súdu a pozastavenia výkonu funkcie tomuto sudcovi spolu so znížením jeho platu počas tohto pozastavenia sa má právo Únie, najmä ustanovenia uvedené v druhej otázke a zásada prednosti, zásada lojálnej spolupráce uvedená v článku 4 ods. 3 ZEÚ a zásada právnej

istoty, vykladať tak, že bránia tomu, aby takéto udelenie súhlasu vyvolávalo záväzné účinky, najmä pokiaľ ide o pozastavenie výkonu funkcie sudcu, pokiaľ daný súhlas udelil taký orgán, akým je disciplinárny senát, takže:

- a) všetky štátne orgány (vrátane súdu predkladajúceho návrh na začatie prejudiciálneho konania, v ktorom zasadá sudca, na ktorého sa vzťahuje tento súhlas, ako aj orgány, ktoré majú právomoc určiť a zmeniť zloženie vnútroštátnych súdov) majú povinnosť tento súhlas nezohľadniť a umožniť sudcovi vnútroštátneho súdu, voči ktorému bol vydaný súhlas, aby zasadal v rozhodovacom zložení tohto súdu,
- b) súd, v ktorom zasadá sudca, na ktorého sa vzťahuje tento súhlas, je súdom zriadeným zákonom, ktorý je nezávislý a nestranný a ktorý teda môže rozhodovať ako „súd“ o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie?“

B. Vec C-671/20

34. Skutkové okolnosti, za akých bol podaný tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, sú podobné skutkovým okolnostiam vo veci C-615/20.

35. Krajský prokurátor obvinil M. M. zo siedmich trestných činov, medzi ktoré patrí okrem iného nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, nespokojenie pohľadávok veriteľov, bankový podvod a nepredloženie účtovnej závierky spoločnosti. Rozhodnutím z 9. júna 2020 krajský prokurátor nariadil zriadenie povinného záložného práva na nehnuteľnosť, ktorú M. M. vlastní spoločne s manželkou, na zabezpečenie prípadných pokút a súdnych poplatkov. M. M. podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok.

36. Vzhľadom na uznesenie disciplinárneho senátu predsedu Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) nariadil²² predsedovi senátu, v ktorom zasadal sudca I. T., zmeniť zloženie senátu vo všetkých veciach,²³ ktoré boli pôvodne pridelené tomuto sudcovi.²⁴ Predseda tohto senátu opätovne pridelené veci, ktoré boli pôvodne pridelené sudcovi I. T. Po tomto prerozdelení vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru niekoľko prejudiciálnych otázok.

37. Vnútroštátny súd uvádza, že v súlade s rozsudkom Simpson²⁵ musí každý súd aj bez návrhu overiť, či je nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Má pochybnosti o tom, či predstavuje „súd zriadený zákonom“, keďže zmena jeho zloženia uznesením predsedu Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) v nadväznosti na pozastavenie výkonu funkcie sudcu I. T. bola priamym dôsledkom uznesenia disciplinárneho senátu. Tento senát vzhľadom na svoje „štrukturálne charakteristiky“ nie je „súdom“ podľa vnútroštátneho práva ani práva EÚ. Vnútroštátny súd sa domnieva, že len účinné preskúmanie uznesenia disciplinárneho senátu mu umožní posúdiť, či predstavuje súd zriadený zákonom a či môže rozhodovať vo veci, ktorú prejednáva. Vnútroštátny súd sa domnieva, že môže dôjsť k porušeniu práva účastníkov konania

²² Právnym základom tohto uznesenia z 24. novembra 2020 bol § 47b ods. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov.

²³ S výnimkou veci VIII K 105/17.

²⁴ Okrem veci VIII K 105/17, v rámci ktorej bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-615/20.

²⁵ Rozsudok z 26. marca 2020, Réexamen Simpson/Rada a HG/Komisia (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57 a tam citovaná judikatúra) (ďalej len „rozsudok Simpson“).

na prístup k súdu, čoho dôsledkom bude zrušenie jeho rozhodnutia o odvolaní,²⁶ ak rozsudok vydá rozhodovacie zloženie, v ktorom zasadá neoprávnená osoba, a to buď z toho dôvodu, že súd má nesprávne zloženie,²⁷ alebo v dôsledku porušenia práva EÚ.

38. Vnútroštátny súd sa domnieva, že na posúdenie otázky, či spĺňa požiadavku zriadenia zákonom, je potrebné preskúmať záväznosť uznesenia disciplinárneho senátu. Tak vnútroštátna právna úprava, ako aj judikatúra Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd), podľa ktorej vnútroštátne súdy nemôžu skúmať vymenovanie sudcu vrátane zákonnosti úlohy prezidenta Poľskej republiky²⁸ a KRS v postupe vymenovania,²⁹ zakazujú vykonanie tohto preskúmania. Navyše vykonanie takéhoto preskúmania sa považuje za disciplinárne previnenie. Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či právo EÚ bráni takejto vnútroštátnej právnej úprave a uvedenej judikatúre Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd).

39. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či je viazaný uznesením disciplinárneho senátu a prípadnými dôsledkami, ktoré môže mať na jeho zloženie, vrátane právneho účinku pozastavenia výkonu funkcie sudcu I. T. Súdny dvor opakovane zdôraznil dôležitosť „zásady právnej sily rozhodnutej veci“ tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby nebolo možné napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými. Právo Únie teda vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých nadobúda súdne rozhodnutie právoplatnosť, napriek tomu, že by sa tým umožnila náprava vnútroštátnej situácie nezlučiteľnej s právom EÚ.³⁰

40. Vnútroštátny súd sa domnieva, že povaha disciplinárneho senátu je taká, že jeho uznesenie z 18. novembra 2020 nie je „súdny rozhodnutím“, keďže tento pojem sa uplatňuje len na rozhodnutia orgánu, ktorý spĺňa požiadavky účinnej súdnej ochrany podľa práva EÚ. Možnosť disciplinárneho senátu pozastaviť výkon funkcie sudcu – prakticky na dobu neurčitú – nijako nezabezpečuje stabilitu práva a právnych vzťahov a určite neprispieva k riadnemu výkonu spravodlivosti. Okrem toho sa vnútroštátny súd pýta, či sa povinnosť odmietnuť priznať záväzný účinok rozhodnutiam disciplinárneho senátu vzťahuje aj na rozhodnutia iných štátnych orgánov, akými sú minister spravodlivosti, prokurátor, predsedovia súdov a Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd). V dôsledku toho sa pýta, či neodôvodnené vylúčenie možnosti, aby sudca, voči ktorému bolo povolené takéto trestné stíhanie, zasadal v rozhodovacom zložení súdu, porušuje právo Únie.

41. Za týchto okolností sa Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa právo Únie, najmä článok 2 ZEÚ a v ňom zakotvená hodnota právneho štátu, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a zásady prednosti, lojálnej spolupráce a právnej istoty vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa taká právna úprava členského štátu, akou je § 41b ods. 1 a 3 [novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov], uplatňovala takým spôsobom, že predseda súdu môže autonómne a bez súdneho preskúmania rozhodnúť o zmene zloženia súdu z dôvodu, že taký orgán, akým je disciplinárny senát, udelil súhlas s trestným stíhaním alebo zadržaním sudcu, ktorý mal pôvodne zasadať v zložení súdu (sudca Krajského súdu

²⁶ Zo strany Sąd Najwyższy (Najvyšší súd).

²⁷ Pozri § 439 ods. 1 bod 1 a 2 v spojení s § 523 ods. 1 trestného poriadku.

²⁸ Ďalej len „prezident republiky“.

²⁹ Pozri rozsudok TK zo 4. marca 2020 (vec P 22/19) a uznesenie TKz z 20. apríla 2020 (vec U 1/20).

³⁰ Rozsudok z 2. apríla 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89 a tam citovaná judikatúra).

- I. T.), spojený s povinným pozastavením výkonu funkcie tohto sudcu, s ktorým súvisí najmä zákaz, aby tento sudca zasadal v rozhodovacích zloženiach súdu vo veciach, ktoré mu boli pridelené, vrátane vecí pridelených danému sudcovi ešte pred udelením predmetného súhlasu?
2. Má sa právo Únie, najmä ustanovenia uvedené v prvej otázke, vykladať v tom zmysle, že bráni:
- a) takej právnej úprave členského štátu, akou je § 42a ods. 1 a 2, ako aj § 107 ods. 1 bod 3 [novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov], ktorá vnútroštátnemu súdu – v rámci preskúmania splnenia požiadaviek, že tento súd je zriadený zákonom – zakazuje posúdenie záväznosti a právnych okolností udelenia súhlasu disciplinárnym senátom uvedeným v prvej otázke a ktorá zároveň stanovuje, že pokus o takéto preskúmanie predstavuje základ disciplinárnej zodpovednosti sudcu?
 - b) judikatúre takeého vnútroštátneho orgánu, akým je Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd), podľa ktorej úkony takých vnútroštátnych orgánov, akým je [prezident republiky] a [KRS], pri menovaní osôb do takeého orgánu, akým je disciplinárny senát, nepodliehajú súdnemu preskúmaniu vrátane preskúmania z hľadiska práva Únie – bez ohľadu na povahu a stupeň porušenia – a akt vymenovania osoby do funkcie sudcu je konečný a nezrušiteľný?
3. Má sa právo Únie, najmä ustanovenia uvedené v prvej otázke, vykladať v tom zmysle, že bráni priznaniu záväznosti súhlasu uvedenému v prvej otázke, najmä pokiaľ ide o pozastavenie výkonu funkcie sudcu, pokiaľ daný súhlas udelil taký orgán, akým je disciplinárny senát, takže:
- a) všetky štátne orgány (vrátane súdu predkladajúceho návrh na začatie prejudiciálneho konania, ako aj orgány, ktoré majú právomoc určiť a zmeniť zloženie vnútroštátnych súdov, najmä predseda súdu) majú povinnosť tento súhlas nezohľadniť a umožniť sudcovi vnútroštátneho súdu, voči ktorému bol vydaný daný súhlas, aby zasadal v rozhodovacom zložení tohto súdu,
 - b) súd, v zložení ktorého nezasadá sudca, ktorému bola vec pôvodne pridelená na rozhodnutie – iba z dôvodu, že vo vzťahu k nemu bol udelený uvedený súhlas – nie je súdom zriadeným zákonom, a preto nemôže rozhodovať ako ‚súd‘ o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie?
4. Má pre odpovede na vyššie uvedené otázky význam skutočnosť, že disciplinárny senát a Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) nezaručujú účinnú súdnu ochranu s ohľadom na chýbajúcu nezávislosť a zistené porušenia ustanovení týkajúcich sa menovania ich členov?“

IV. Konanie na Súdnom dvore

42. Rozhodnutím z 21. januára 2021 predseda Súdneho dvora spojil veci C-615/20 a C-671/20 na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj rozsudku.

43. Vnútroštátny súd požiadal o prejednanie návrhov na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-615/20 a C-671/20 v skrátrenom konaní podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku. Rozhodnutím z 9. decembra 2020 a z 21. januára 2021 predseda Súdneho dvora tieto žiadosti zamietol. Návrhom však bolo priznané prednostné prejednanie podľa článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

44. Písomné pripomienky predložil YP, krajská prokuratúra, belgická, dánska, holandská, poľská, fínska a švédka vláda, ako aj Európska komisia. S výnimkou YP všetci uvedení účastníci konania predniesli ústne pripomienky a odpovedali na otázky Súdneho dvora na pojednávaní 28. júna 2022.

V. Posúdenie

A. Prípustnosť

45. Krajská prokuratúra a poľská vláda tvrdia, že prejudiciálne otázky sú neprípustné. Keďže neexistuje nijaká spojitosť medzi otázkami, o ktoré ide v konaní na vnútroštátnom súde, a ustanoveniami práva Únie, ktorých výklad požaduje, odpoveď na tieto otázky nie je potrebná na to, aby uvedený súd mohol rozhodnúť vo veciach, ktoré mu boli predložené.³¹ Poľská vláda ďalej uvádza, že aj keby Súdny dvor povolil vnútroštátnemu súdu neriadiť sa uznesením disciplinárneho senátu, nijaké ustanovenie poľského práva neumožňuje nahradiť prideleného sudcu alebo postúpiť vec inému sudcovi.

46. Komisia a švédka vláda tvrdia, že návrhy na začatie prejudiciálneho konania sú prípustné, keďže odpoveď Súdneho dvora je nevyhnutná na to, aby rozhodovacie zloženie mohlo *in limine litis* rozhodnúť o svojej právomoci rozhodovať o trestných veciach v konaní vo veci samej.

47. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s realitou alebo s predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na poskytnutie užitočnej odpovede na otázky, ktoré mu boli položené.³²

48. Zo znenia i zo systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že vnútroštátny súd je oprávnený obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania len vtedy, ak prejednáva vec, v ktorej má vydať rozsudok spôsobilý zohľadniť rozhodnutie Súdneho dvora. Dôvodom na podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania je potreba vyriešiť spor, a nie poskytnutie poradných stanovísk k všeobecným alebo hypotetickým otázkam.³³ Súdny dvor tiež zdôraznil, že odpoveď na prejudiciálne otázky môže byť potrebná na to, aby mohol byť vnútroštátnym súdom poskytnutý výklad práva Únie, ktorý im umožní vyriešiť procesné otázky vnútroštátneho práva, skôr než rozhodnú o merite sporov, ktoré prejednávajú.³⁴

49. Cieľom otázok položených Súdnemu dvoru v tomto konaní je zistiť, či vzhľadom na charakteristiky disciplinárneho senátu, najmä na spôsob vymenovania jeho členov, právo EÚ bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, podľa ktorých tento senát môže udeliť súhlas s trestným stíhaním sudcu, čo vedie k pozastaveniu výkonu jeho funkcie. Ak je to tak, aké dôsledky

³¹ Rozsudok z 26. marca 2020, Miesto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 48). Podľa poľskej vlády sa trestné veci prejednávané na vnútroštátnom súde týkajú čisto vnútroštátnych záležitostí, na ktoré sa nevzťahuje článok 47 Charty a článok 19 ods. 1 ZEÚ.

³² Rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 20).

³³ Rozsudky z 8. septembra 2010, Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503, bod 38), a z 27. februára 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, body 28 a 29).

³⁴ Rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 48 a tam citovaná judikatúra).

z toho vyplývajú z hľadiska práva EÚ pre zákonnosť rozhodovacieho zloženia súdu, ktoré prejednáva spor vo veci samej? Za týchto okolností sa vnútroštátny súd pýta, či spĺňa požiadavku zriadenia zákonom. Vzhľadom na to, že v súlade s rozsudkom Simpson³⁵ súd môže byť povinný overiť, či vzhľadom na svoje zloženie predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, pokiaľ v tejto súvislosti vznikne vážna pochybnosť, výklad práva EÚ požadovaný vnútroštátnym súdom je potrebný na to, aby mu umožnil vyriešiť procesnú otázku položenú *in limine litis* pred rozhodnutím v trestnom konaní, ktoré prejednáva.³⁶

50. Tvrdenie, podľa ktorého v prípade, že sa uznesenie disciplinárneho senátu bude považovať za odporujúce právu EÚ, poľské právo neumožňuje nahradiť prideleného sudcu alebo vec postúpiť, súvisí s podstatou návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pokiaľ ide o pôsobnosť a účinok práva EÚ, ako aj jeho prednosť. Tvrdenia týkajúce sa podstaty veci neposkytujú základ na vyhlásenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania za neprípustný.³⁷

51. Poľská vláda sa na pojednávaní opierala o rozsudok Prokurator Generalny a i. (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu – Vymenovanie)³⁸ s cieľom podporiť svoje tvrdenie o neprípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania. V uvedenom rozsudku Súdny dvor rozhodol, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný najmä z dôvodu, že položené otázky týkajúce sa existencie služobného pomeru medzi sudcom a disciplinárnym senátom súvisia s iným sporom, než je ten, ktorý je predmetom konania na vnútroštátnom súde. S cieľom určiť dosah položených otázok a poskytnúť primeranú odpoveď by bol Súdny dvor nútený preskúmať skutočnosti, ktoré presahovali rámec sporu v konaní na vnútroštátnom súde. Súdny dvor tiež konštatoval, že návrh na začatie prejudiciálneho konania v uvedenej veci v skutočnosti smeruje k neplatnosti vymenovania sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) *erga omnes*, hoci vnútroštátne právo neumožňuje napadnúť vymenovanie sudcu priamou žalobou o neplatnosť takého vymenovania. Ako vyplýva z bodu 49 týchto návrhov, v prejednáwanej veci to tak nie je.

52. Navrhujem preto, aby Súdny dvor zamietol námietky neprípustnosti otázok položených vnútroštátnym súdom.

B. O veci samej

1. Predbežné poznámky

53. Predmet konania o nesplnení povinnosti³⁹ vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov),⁴⁰ sa čiastočne prekrýva s týmto prejudiciálnym konaním. Hoci konanie o nesplnení povinnosti a prejudiciálne konanie sú odlišné konania s odlišnými právnymi účinkami,⁴¹ v prípade potreby odkážem na svoje návrhy v uvedenom konaní o nesplnení

³⁵ Pozri bod 57.

³⁶ Pozri analogicky rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 49). Pozri tiež rozsudok zo 6. októbra 2021, W. Ż. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 93 a 94).

³⁷ Pozri analogicky rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 54 a tam citované judikatúry).

³⁸ Rozsudok z 22. marca 2022 (C-508/19, EU:C:2022:201, body 60 až 71).

³⁹ Podľa článku 258 ZFEÚ.

⁴⁰ Ú. v. EÚ C 252, 2021, s. 9.

⁴¹ Rozdielne účinky rozsudkov Súdneho dvora podľa článkov 258 a 267 ZFEÚ by sa však nemali preceňovať. Napríklad v rozsudku z 10. marca 2022, Grossman (C-177/20, EU:C:2022:175), Súdny dvor nedávno opísal kombinované účinky, ktoré môžu mať jeho rozsudky v oboch konaniach.

povinnosti, ktoré prednesiem v ten istý deň ako tieto návrhy. Predovšetkým body 46 až 60 mojich návrhov vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov), obsahujú ustálené právne tézy, ktoré sú podľa môjho názoru relevantné na vyriešenie prejednávanej veci.

2. Prvá, druhá a tretia otázka vo veci C-615/20

54. Svojou prvou, druhou a treťou otázkou vo veci C-615/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 ZEÚ, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 47 Charty uplatňujú vo veciach, ktoré umožňujú okrem iného trestné stíhanie, väzbu a pozastavenie výkonu funkcie sudcov a justičných čakateľov, ako aj povinné zníženie ich odmeny. Ak áno, majú sa tieto ustanovenia vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá priznáva disciplinárnemu senátu právomoc rozhodovať o takýchto veciach v prvostupňovom a druhostupňovom konaní, keďže určité charakteristiky tohto senátu vrátane spôsobu vymenovania jeho členov vyvolávajú pochybnosti o tom, či ide o „súd“ na účely článku 47 Charty?

55. Preskúmanie týchto otázok si v prvom rade vyžaduje posúdenie relevantnosti článku 47 Charty v kontexte vecí C-615/20 a C-671/20. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že osoba, ktorá sa v danom prípade dovoľáva práva na účinný prostriedok nápravy podľa článku 47 Charty, sa musí dovoľávať práv alebo slobôd zaručených právom Únie alebo proti nej musí byť vedené konanie, ktoré predstavuje uplatňovanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vo veciach C-615/20 a C-671/20 nevyplýva, že YP alebo M. M. sa dovoľávajú práva, ktoré im priznáva ustanovenie práva Únie, alebo že je proti nim vedené konanie, ktorým sa uplatňuje právo Únie. Za týchto podmienok sa článok 47 Charty neuplatní na spory vo veciach samých. Keďže však článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá všetkým členským štátom povinnosť stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany⁴² najmä v zmysle článku 47 Charty, výklad prvého uvedeného ustanovenia musí náležite zohľadniť druhé z nich.⁴³

56. Po druhé sa budem zaoberať relevantnosťou dvoch predbežných opatrení v dvoch konaniach o nesplnení povinnosti vedených proti Poľskej republike. Uznesením z 8. apríla 2020 Súdny dvor nariadil pozastavenie niektorých činností disciplinárneho senátu. Vnútroštátny súd v prejednávanom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyjadruje výhrady k tomu, či vzhľadom na uznesenie vydané v uvedenej veci disciplinárny senát môže rozhodovať vo veciach týkajúcich sa udelenia súhlasu s trestným stíhaním a pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Položil tiež niekoľko otázok týkajúcich sa relevantnosti takto nariadeného pozastavenia výkonu funkcie pre toto konanie.⁴⁴

57. Výrok uznesenia z 8. apríla 2020 nariaďuje pozastavenie niektorých činností, ktoré disciplinárny senát vykonával podľa osobitných ustanovení⁴⁵ novelizovaného zákona o Najvyššom súde. Tieto ustanovenia poskytli právny základ pre právomoc disciplinárneho senátu rozhodovať v disciplinárnych konaniach proti sudcom. Sú úplne odlišné od právneho

⁴² Je nesporné, že vnútroštátny súd ako súdny orgán v zmysle práva Únie koná v rámci poľského právneho poriadku v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, a preto musí spĺňať požiadavky účinnej súdnej ochrany. Rozsudok zo 6. októbra 2021, W. Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798, bod 106 a tam citovaná judikatúra).

⁴³ Rozsudok z 22. februára 2022, RS (Účinok rozhodnutí Ústavného súdu) (C-430/21, EU:C:2022:99, body 34 až 37 a tam citovaná judikatúra).

⁴⁴ Pozri otázku 1 písm. c) a otázku 3 písm. f) vo veci C-615/20.

⁴⁵ Konkrétne jeho § 3 bod 5, § 27 a § 73 ods. 1 V súlade s uznesením z 8. apríla 2020 bola Poľská republika tiež povinná zdržať sa postupovania vecí prejednávaných disciplinárnym senátom senátu, ktorý nespĺňal požiadavky nezávislosti vymedzené okrem iného v rozsudku A. K.

základu právomoci disciplinárneho senátu nariadiť trestné stíhanie, väzbu a pozastavenie výkonu funkcie sudcov a zníženie ich odmeny, ktorá je predmetom konania, v rámci ktorého boli podané tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania.⁴⁶ Uznesenie z 8. apríla 2020 preto považujem za nepodstatné na účely otázok, na ktoré treba odpovedať v prejednávanej veci.⁴⁷

58. Naopak, uznesenie podpredsedníčky Súdneho dvora zo 14. júla 2021 vo veci C-204/21 R, Komisia/Poľsko,⁴⁸ sa zdá byť relevantné. Jeho výrok okrem iného požaduje, aby Poľská republika pozastavila uplatňovanie § 27 ods. 1 bodu 1a novelizovaného zákona o Najvyššom súde a ustanovení novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov, ktoré priznávajú disciplinárnemu senátu právomoc rozhodovať o žiadostiach o udelenie súhlasu s trestným stíhaním sudcov alebo justičných čakatelov.⁴⁹ Toto uznesenie Poľskej republike ďalej ukladá povinnosť pozastaviť účinnosť akýchkoľvek rozhodnutí, ktoré disciplinárny senát už prijal na základe vyššie uvedených ustanovení, a zdržať sa postúpenia vecí, ktoré z nich vyplývajú, súdu, ktorý nie je nezávislý.⁵⁰

59. S cieľom zabezpečiť účinné vykonanie uznesenia zo 14. júla 2021 podpredseda Súdneho dvora 27. októbra 2021 uložil Poľskej republike povinnosť zaplatiť penále vo výške 1 000 000 eur denne odo dňa oznámenia tohto uznesenia až do okamihu, keď si tento členský štát splní povinnosti vyplývajúce z uznesenia zo 14. júla 2021, alebo ak to neurobí, do dňa vyhlásenia rozsudku, ktorým sa skončí konanie vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov).⁵¹

60. Na pojednávaní Komisia potvrdila,⁵² že Poľská republika ju neinformovala o opatreniach, ktoré tento členský štát prijal na dosiahnutie súladu s uznesením zo 14. júla 2021. Komisia ďalej uviedla, že po vydaní tohto uznesenia mal byť sudcovi I. T. obnovený výkon funkcie od 14. júla 2021 do vyhlásenia rozsudku vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov).

61. Po tretie poľská vláda na pojednávaní uviedla, že disciplinárny senát bol zrušený prostredníctvom ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Najvyššom súde a niektoré ďalšie zákony) z 9. júna 2022 (Dz. U. z roku 2022, položka 1259) (ďalej len „zákon z 9. júna 2022“). Odvtedy môže sudca napadnúť konečné rozhodnutie disciplinárneho senátu, ktorým bol udelený súhlas s jeho trestným stíhaním, podaním návrhu na novovytvorený Izba Odpowiedzialności Zawodowej (senát pre profesijnú zodpovednosť) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) (ďalej len „senát pre profesijnú zodpovednosť“).

⁴⁶ Pozri § 27 ods. 1 bod 1a novelizovaného zákona o Najvyššom súde a § 80, § 110 ods. 2a a § 129 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov.

⁴⁷ V každom prípade sa pozastavenie skončilo vyhlásením rozsudku z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, EU:C:2021:596) (ďalej len „rozsudok Disciplinárny režim sudcov“). Konštatovanie, že poľská vláda si tým, že nezaručila nezávislosť a nestrannosť disciplinárneho senátu, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, a najmä kritériá, z ktorých Súdny dvor vychádzal pri tomto konštatovaní, majú pre prejednanú vec osobitný význam. Pozri tiež rozsudok A. K.

⁴⁸ Uznesenie podpredsedníčky Súdneho dvora zo 14. júla 2021, Komisia/Poľsko (C-204/21 R, EU:C:2021:593) (ďalej len „uznesenie zo 14. júla 2021“).

⁴⁹ Okamžite a až do vyhlásenia rozsudku, ktorým sa skončí konanie vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov).

⁵⁰ Vymedzený v rozsudku A. K.

⁵¹ Uznesenie podpredsedu Súdneho dvora z 27. októbra 2021, Komisia/Poľsko (C-204/21 R, neuvverejnené, EU:C:2021:878).

⁵² Pričom poľská vláda jej neodporovala.

62. Na základe § 8 zákona z 9. júna 2022 sa nadobudnutím jeho účinnosti⁵³ zrušuje disciplinárny senát a zriaďuje sa senát pre profesijnú zodpovednosť. Senát pre profesijnú zodpovednosť prejedná všetky neukončené veci, v ktorých disciplinárny senát viedol konanie k 15. júlu 2022. Podľa § 18 zákona z 9. júna 2022 môže sudca do šiestich mesiacov od nadobudnutia jeho účinnosti podať na senát pre profesijnú zodpovednosť návrh na obnovu konania vo veci uznesenia Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorým bol udelený súhlas s jeho trestným stíhaním a ktoré prijalo rozhodovacie zloženie, v ktorom zasadal sudca disciplinárneho senátu.

63. Bez ohľadu na zrušenie disciplinárneho senátu sa zdá, že sudca I. T. má naďalej pozastavený výkon funkcie podľa vnútroštátneho práva, hoci môže⁵⁴ podať návrh na senát pre profesijnú zodpovednosť s cieľom napadnúť uznesenie disciplinárneho senátu. Otázky vnútroštátneho súdu sú teda naďalej relevantné. Na posúdenie zákonnosti pozastavenia výkonu funkcie sudcu I. T. je potrebné preskúmať, či disciplinárny senát spĺňa požiadavky článku 2 ZEÚ a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty, ako aj dôsledky, ktoré z prípadného nedodržania týchto ustanovení vyplývajú pre zloženie vnútroštátneho súdu.

64. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom z vyššie uvedeného vyplýva, že napriek tomu, že disciplinárny senát prijal svoje uznesenie v druhostupňovom konaní, sudca I. T. teraz podľa poľského práva môže napadnúť jeho platnosť. Zdá sa tiež, že uznesenie disciplinárneho senátu už nemá právnu silu rozhodnutej veci.

65. Pokiaľ ide o prvú, druhú a tretiu otázku vo veci C-615/20, hoci organizácia súdnictva v členských štátoch vrátane pravidiel upravujúcich trestné stíhanie sudcov patrí do ich právomoci, výkon tejto právomoci musí byť v súlade s právom EÚ. Ak členský štát stanoví osobitné pravidlá upravujúce trestné stíhanie sudcov,⁵⁵ tieto pravidlá musia byť – v súlade s požiadavkou prístupu k nezávislému a nestrannému súdu zriadenému zákonom a s cieľom rozptýliť oprávnené pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vonkajšími faktormi, najmä akýmkoľvek priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej alebo výkonnej moci na ich rozhodnutia – odôvodnené objektívnymi a overiteľnými požiadavkami týkajúcimi sa riadneho výkonu spravodlivosti. Takéto pravidlá musia rovnako ako pravidlá v oblasti disciplinárnej zodpovednosti sudcov poskytovať záruky potrebné na zabezpečenie toho, aby sa trestné konanie nevyužívalo ako systém politickej kontroly činnosti sudcov, a musia v plnom rozsahu chrániť práva zakotvené v článkoch 47 a 48 Charty.⁵⁶

66. Podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ musia členské štáty zabezpečiť, aby súdy, ktoré môžu rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, spĺňali požiadavky účinnej súdnej ochrany.⁵⁷ Veci, ktoré patria do právomoci disciplinárneho senátu podľa § 80, § 110 ods. 2a a § 129 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov a § 27 ods. 1 bodu 1a novelizovaného zákona o Najvyššom súde,⁵⁸ majú zo svojej podstaty okamžitý, priamy a hlboký vplyv na

⁵³ S výhradou overenia vnútroštátnym súdom tento zákon nadobudol účinnosť 15. júla 2022.

⁵⁴ Napríklad s cieľom dosiahnuť zrušenie pozastavenia výkonu svojej funkcie.

⁵⁵ Ako uviedla poľská vláda a Komisia vo svojich pripomienkach, v prípade neexistencie právnej úpravy Únie v tejto oblasti prináleží členským štátom, aby určili, či má určité konanie sudcu disciplinárnu alebo trestnoprávnu povahu. Právo Únie teda v zásade nebráni takému ustanoveniu, akým je článok 181 Ústavy Poľskej republiky, ktorý stanovuje zbavenie imunity sudcu voči trestnému stíhaniu a jeho zadržanie súdom zriadeným zákonom. Pozri otázku 2 vo veci C-615/20.

⁵⁶ Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, body 210 až 213). Pozri otázku 2 písm. a) vo veci C-615/20.

⁵⁷ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. marca 2021, A. B. a i. (Výmenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 112 a tam citovanú judikatúru).

⁵⁸ Veci týkajúce sa udelenia súhlasu so začatím trestného konania proti sudcom alebo justičným čakaťom alebo s ich umiestnením do vyšetrovacej väzby, pracovnoprávne veci a veci v oblasti sociálneho zabezpečenia sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ako aj veci týkajúce sa povinného odchodu týchto sudcov do dôchodku.

postavenie sudcov a výkon ich funkcie.⁵⁹ Z toho vyplýva, že opatrenia prijaté podľa týchto ustanovení poľského práva voči sudcom poľských súdov, ktorí môžu rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, musia byť preskúmateľné orgánom, ktorý sám spĺňa požiadavky účinnej súdnej ochrany v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ.⁶⁰ Keďže disciplinárny senát mal právomoc uplatňovať uvedené ustanovenia poľského práva, musí poskytovať všetky potrebné záruky, pokiaľ ide o jeho nezávislosť, nestrannosť a zriadenie zákonom, aby sa zabránilo riziku, že opatrenia, ktoré prijme na ich základe, sa môžu použiť ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí. Opierajúc sa vo veľkej miere o skutočnosti, ktoré už skôr načrtnol v rozsudku A. K.,⁶¹ Súdny dvor v rozsudku Disciplinárny režim sudcov s odkazom na úvahy uvedené v bodoch 89 až 110 uvedeného rozsudku kategoricky konštatoval, že disciplinárny senát nespĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti, ktoré stanovuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ. Súdny dvor vychádzal najmä zo skutočnosti, že zriadenie disciplinárneho senátu *ex nihilo* s výlučnou právomocou rozhodovať o niektorých disciplinárnych veciach sa časovo zhodovalo s prijatím vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá narušila neodvolateľnosť a nezávislosť sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). V tomto rozsudku sa uvádza, že v porovnaní s ostatnými senátmi Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) disciplinárny senát požíva v rámci tohto súdu osobitne vysoký stupeň organizačnej, funkčnej a finančnej autonómie. Odmena sudcov disciplinárneho senátu zároveň približne o 40 % presahovala odmenu sudcov pridelených do iných senátov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) bez udania akéhokoľvek objektívneho odôvodnenia takého prednostného zaobchádzania.

67. Po svojom zriadení mal disciplinárny senát pozostávať výlučne z nových sudcov vymenovaných prezidentom republiky na návrh KRS.⁶² Pred vymenovaním týchto sudcov bola KRS komplexne reštrukturalizovaná.⁶³ Podľa Súdneho dvora takéto zmeny mohli vzhľadom na to, že neprebehlo výberové konanie ako predtým, vyvolať riziko, že zákonodarná a výkonná moc budú mať väčší vplyv na KRS a narušia nezávislosť tohto orgánu. KRS v novom zložení bola navyše vytvorená pri súčasnom skrátení štvorročného funkčného obdobia dovtedajších členov tohto orgánu. Súdny dvor tiež konštatoval, že legislatívna reforma KRS sa uskutočnila zároveň s prijatím nového zákona o Najvyššom súde,⁶⁴ ktorým sa uskutočnila rozsiahla reforma tohto orgánu.⁶⁵

68. Podľa Súdneho dvora všetky tieto skutočnosti vyvolali vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť disciplinárneho senátu vonkajšími činiteľmi, predovšetkým priamymi alebo nepriamymi vplyvmi poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, a o jeho neutralitu vo vzťahu k jednotlivým záujmom v konaní. Tieto

⁵⁹ Pozri tiež uznesenie zo 14. júla 2021 (bod 81).

⁶⁰ Pozri analogicky rozsudok Disciplinárny režim sudcov (body 80 a 83).

⁶¹ Pozri otázku 1 písm. a) a otázku 3 písm. d) vo veci C-615/20.

⁶² Tým sa vylúčila akákoľvek možnosť preloženia sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) do tohto senátu, hoci takéto preloženie sudcov v zásade bolo povolené.

⁶³ 23 z 25 členov KRS v jej novom zložení bolo vymenovaných poľskou výkonnou alebo zákonodarnou mocou alebo sú jej členmi. Predtým sudcovia vyberali 15 členov KRS z vlastných radov.

⁶⁴ Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5) v konsolidovanom znení uverejnenom v Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z roku 2019 (položka 825).

⁶⁵ Ktorá zahŕňala najmä vytvorenie dvoch nových senátov v rámci tohto súdu, z ktorých jeden bol disciplinárny senát, ako aj zavedenie mechanizmu na zníženie veku odchodu do dôchodku sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a jeho uplatňovanie na sudcov tohto súdu, ktorí boli v tom čase vo funkcii. K predčasnému ukončeniu funkčného obdobia niektorých členov KRS a k reorganizácii tohto orgánu došlo v kontexte, v ktorom sa očakávalo, že v rámci Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a najmä disciplinárneho senátu sa čoskoro uvoľní množstvo miest.

skutočnosti môžu viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti disciplinárneho senátu, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a právnom štáte vzbudzovať u takého orgánu.⁶⁶

69. Celkové posúdenie postupu vymenovania sudcov disciplinárneho senátu a podmienok, za ktorých tento senát pôsobí, nevyklučuje existenciu dôvodných pochybností, pokiaľ ide o možnosť vyvinúť na nich vonkajší tlak.⁶⁷ V čase prípravy týchto návrhov legitímne pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti disciplinárneho senátu opísané v rozsudku Disciplinárny režim sudcov a v rozsudku A. K. pretrvávajú. Týmito pochybnosťami je postihnutý nielen disciplinárny režim sudcov v Poľsku, ale aj pravidlá udeľovania súhlasu s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov alebo justičných čakatelov, ako aj povinné zníženie ich odmeny.

70. Vnútroštátny súd tiež opísal väzby medzi poľským ministrom spravodlivosti a prokuratúrou, poľským ministrom spravodlivosti a KRS, KRS a disciplinárnym senátom.⁶⁸ V tejto súvislosti má pochybnosti o tom, či disciplinárny senát vystupuje ako tretia osoba vo vzťahu k účastníkom konania, ktoré vedie.⁶⁹

71. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že požiadavka na nezávislosť súdov má dva aspekty. Prvý, svojou povahou vonkajší, si vyžaduje, aby súd vykonával svoje funkcie autonómne, pričom nepodlieha nijakému hierarchickému obmedzeniu ani nie je podriadený akémukoľvek inému orgánu a neprijíma príkazy alebo pokyny z nijakého zdroja, čím je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli narušiť nezávislý úsudok jeho členov a ovplyvniť ich rozhodnutia. Druhý aspekt, svojou povahou vnútorný, súvisí s nestrannosťou. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby si súdy, pokiaľ ide o predmet súdneho konania, udržiavali rovnaký odstup od účastníkov konania a ich príslušných záujmov. Tento aspekt nezávislosti si vyžaduje, aby súdy boli objektívne a nemali iný záujem na výsledku konania, než je prísne uplatňovanie zásady právneho štátu.⁷⁰

72. Pochybnosti vnútroštátneho súdu sa týkajú druhého aspektu nezávislosti súdu a dojmu, že disciplinárny senát pri rozhodovaní o udelení súhlasu so stíhaním sudcov a s pozastavením výkonu ich funkcie nie je ani nezávislý, ani nestranný. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom priame a nepriame inštitucionálne väzby, ktoré tento súd opisuje medzi poľským ministrom spravodlivosti, prokuratúrou,⁷¹ KRS a disciplinárnym senátom a ktoré som načrtol v bodoch 28 a 29 týchto návrhov,⁷² prispievajú k už aj tak značnému riziku, že disciplinárny senát nemusí byť vnímaný ako úplne neutrálny súd, keď rozhoduje o týchto otázkach. Tieto väzby pravdepodobne ešte viac oslabia dôveru, ktorú musí vzbudzovať súdnictvo v demokratickej spoločnosti, ktorá sa riadi zásadami právneho štátu.

⁶⁶ Súdny dvor tiež uviedol, že takýto vývoj predstavuje znižovanie úrovne ochrany hodnoty právneho štátu. Rozsudok Disciplinárny režim sudcov (bod 112).

⁶⁷ Pozri bod 212 mojich návrhov vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov).

⁶⁸ Pozri body 28 a 29 týchto návrhov. Pozri tiež otázku 3 písm. e) vo veci C-615/20. Súdny dvor uviedol, že úloha KRS v procese vymenovania sudcov disciplinárneho senátu je rozhodujúca a že jej nezávislosť od politických orgánov je sporná, čo vyvoláva oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť tohto senátu. Rozsudok Disciplinárny režim sudcov (body 101 a 108).

⁶⁹ Pozri otázku 3 písm. f) vo veci C-615/20.

⁷⁰ Rozsudok A. K. (body 120 až 122).

⁷¹ Pozri bod 28 týchto návrhov. Možno vyvodíť analógiu s rozsudkom z 27. mája 2019, OG a PI (Prokuratúry v Lübecku a Zwickau) (C-508/18, EU:C:2019:456, body 73 až 90), pokiaľ ide o väzby medzi nemeckým ministrom spravodlivosti a prokuratúrou v súvislosti s rizikom, že minister bude v osobitných prípadoch dávať pokyny prokuratúre.

⁷² V spojení s ďalšími skutočnosťami, na ktoré Súdny dvor odkázal v rozsudku Disciplinárny režim sudcov.

73. Preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty sa uplatnia v prípadoch, keď súd v súlade s vnútroštátnym právom udelí súhlas okrem iného s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov alebo justičných čakateľov, ako aj s následným znížením ich odmeny. Týmto ustanoveniam práva EÚ odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá priznáva právomoc udeliť súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov alebo justičných čakateľov, ako aj s následným znížením ich odmeny súdu, ktorý nespĺňa požiadavky nezávislosti, nestrannosti alebo zriadenia zákonom.

3. Druhá otázka vo veci C-671/20

74. Vnútroštátny súd sa pýta, či právo Únie, najmä článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, bráni takým vnútroštátnym ustanoveniam, akými sú § 42a ods. 1 a 2 a § 107 ods. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov, ktoré na jednej strane zakazujú vnútroštátnym súdom – pri overovaní, či vzhľadom na svoje zloženie predstavujú súd zriadený zákonom – skúmať zákonnosť a záväznosť rozhodnutí, ktorými disciplinárny senát udelil súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov, a na druhej strane považujú takéto preskúmanie za disciplinárne previnenie. Vnútroštátny súd sa ďalej pýta, či tieto ustanovenia práva Únie bránia judikatúre Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd), ktorá zakazuje súdne preskúmanie aktu vymenovania sudcov prezidentom republiky a aktov, ktoré KRS prijíma v rámci tohto postupu vymenovania.

75. Dôsledkom práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu zriadenému zákonom je to, že každý má možnosť dovolávať sa tohto práva.⁷³ Ak je existencia nezávislého a nestranného súdu spochybnená z dôvodu, ktorý sa bezprostredne nezdá byť zjavne nedôvodný,⁷⁴ každý súd⁷⁵ je povinný overiť, či v podobe, v akej je zložený, predstavuje takýto súd. Táto právomoc je nevyhnutná na udržanie dôvery, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u osôb, ktoré podliehajú ich rozhodnutiam. Takéto overenie je teda podstatnou formálnou náležitosťou, ktorej dodržanie je vecou verejného poriadku, a jej porušenie sa musí overiť buď vtedy, keď ho namietajú účastníci konania, alebo *ex offico*.⁷⁶ Článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, ako aj požiadavky stanovené v rozsudku Simpson majú prierezovú povahu. Uplatňujú sa vždy, keď má súd rozhodovať vo veciach „v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“.⁷⁷

76. Poľská vláda sa domnieva, že rozsudok A. K. ani vnútroštátna judikatúra, podľa ktorej disciplinárny senát nie je nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, nemôže spochybniť akt vymenovania sudcov tohto senátu prezidentom republiky.

77. Znenie § 42a ods. 1 a 2 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov uvedené v bode 11 týchto návrhov sa na prvý pohľad neobmedzuje na to, aby bránilo súdu v právomoci zrušiť akt vymenovania sudcu prezidentom republiky s účinkami *erga omnes*. Namiesto toho jasne bráni všetkým poľským súdom v tom, aby sa bez návrhu alebo na návrh účastníka konania za akýchkoľvek okolností a z akéhokoľvek dôvodu zaoberali otázkou, či súd spĺňa požiadavky

⁷³ Rozsudok Simpson (bod 55).

⁷⁴ Rozsudok z 1. júla 2008, Chronopost v UFX a i. (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375, bod 46).

⁷⁵ Pozri rozsudky Simpson (bod 57) a z 24. marca 2022, Wagenknecht/Komisia (C-130/21 P, EU:C:2022:226, bod 15), pokiaľ ide o Súdny dvor a Všeobecný súd. Pozri rozsudok zo 6. októbra 2021, W. Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 126 až 131), pokiaľ ide o súdy členských štátov.

⁷⁶ Pozri rozsudky Simpson (body 55 a 57) a z 1. júla 2008, Chronopost v UFX a i. (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375, bod 46).

⁷⁷ Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, body 29, 36 a 37).

základného práva na účinný prostriedok nápravy pred nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom alebo či bol sudca zákonne vymenovaný, prípadne či môže vykonávať funkciu sudcu, a to bez ohľadu na povahu údajnej nezákonnosti, napadnutého aktu alebo postupu či dostupného opravného prostriedku. Znenie ustanovení novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov je podľa môjho názoru také široké, že vylučuje možnosť vnútroštátnych súdov preskúmať otázky týkajúce sa zloženia súdu, ako si vyžaduje judikatúra Súdneho dvora.⁷⁸

78. Znenie § 107 ods. 1 bodu 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov podľa všetkého posilňuje zákazy uvedené v § 42a ods. 1 a 2 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov. Zdá sa, že § 107 ods. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov zahŕňa všetky pokusy spochybníť akýkoľvek aspekt postupu, ktorý viedol k vymenovaniu sudcu,⁷⁹ napríklad vrátane rešpektovania požiadavky, aby bol súd zriadený zákonom. Keďže § 42a ods. 1 a 2 a § 107 ods. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov bránia súdom preskúmať, či spĺňajú požiadavky článku 2 ZEÚ a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty v zmysle ich výkladu v rozsudku Simpson, tieto ustanovenia práva EÚ bránia takým ustanoveniam vnútroštátneho práva.

79. Pokiaľ ide o judikatúru Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd),⁸⁰ Súdny dvor síce pripúšťa,⁸¹ že skutočnosť, že rozhodnutia prezidenta republiky o vymenovaní sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) nepodliehajú podľa poľského práva súdnemu preskúmaniu, sama osebe nespôsobuje problémy,⁸² viackrát rozhodol, že účinné súdne preskúmanie návrhov KRS na vymenovanie sudcov – prinajmenšom vrátane preskúmania, či došlo k prekročeniu právomoci alebo k nesprávnemu výkonu právomoci, nesprávnemu právnomu posúdeniu alebo zjavne nesprávnemu posúdeniu – je nevyhnutné, ak u osôb podliehajúcich súdnej právomoci vznikajú systémové pochybnosti, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť sudcov vymenovaných v rámci tohto postupu.⁸³ Okrem toho v bodoch 104 až 107 rozsudku Disciplinárny režim sudcov Súdny dvor opísal viaceré skutočnosti, medzi ktoré patrí dôležitá úloha, ktorú KRS zohráva pri vymenovaní členov disciplinárneho senátu, ako faktory, ktoré vyvolávajú u osôb podliehajúcich súdnej právomoci dôvodné pochybnosti, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť tohto orgánu. Z tejto judikatúry⁸⁴ vyplýva, že návrhy KRS na vymenovanie sudcov musia podliehať súdnemu preskúmaniu, v opačnom prípade sa disciplinárny senát nepovažuje za nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom a nespĺňa okrem iného požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.⁸⁵ Táto judikatúra zaväzuje všetky poľské súdy vrátane Trybunał Konstytucyjny (Ústavný

⁷⁸ Rozsudok Simpson (bod 55).

⁷⁹ Pozri rozsudok z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 128 a nasl. a tam citovanú judikatúru). Dalo by sa napríklad tvrdiť, že preskúmanie úlohy KRS v konaní, ktoré viedlo k vymenovaniu sudcu, predstavuje disciplinárne previnenie.

⁸⁰ Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) vo svojom rozsudku zo 4. marca 2020 (vec P 22/19) (Dz. U. z roku 2020, položka 413) rozhodol, že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré umožňujú návrh na vylúčenie sudcu z vecí z dôvodu jeho chybného vymenovania prezidentom republiky na návrh KRS, nie sú v súlade s článkom 179 v spojení s článkom 144 ods. 3 bodom 17 Ústavy Poľskej republiky.

⁸¹ Rozsudok A. K. (bod 145).

⁸² Bod 129 rozsudku Súdneho dvora z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153), stanovuje, že „neexistencia možnosti podať súdny prostriedok nápravy v súvislosti s postupom vymenovania na miesta sudcov vnútroštátneho najvyššieho súdu sa v určitých prípadoch nemusí ukázať ako problematická z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z práva Únie, najmä z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ“.

⁸³ Rozsudok z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153, body 128 až 136 a tam citovaná judikatúra).

⁸⁴ Rozsudok A. K. Pozri tiež rozsudky z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153), a Disciplinárny režim sudcov.

⁸⁵ Rozsudok Disciplinárny režim sudcov sa týka právomoci disciplinárneho senátu rozhodovať v disciplinárnych veciach týkajúcich sa sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a všeobecných súdov. Ako je uvedené v bode 69 týchto návrhov a v bode 212 mojich návrhov prednesených vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko (Nezávislosť a súkromný život sudcov), úvahy uvedené v predmetnom rozsudku sa vzťahujú aj na právomoc disciplinárneho senátu udeľovať súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov a justičných čakatelov, ako aj so znížením ich odmeny.

súd). V rozsudku *Grossmania* Súdny dvor rozhodol, že ak Súdny dvor konštatuje, že členský štát si nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo Zmlúv podľa článku 260 ods. 1 ZFEÚ, je tento členský štát povinný urobiť potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora, ktorý má právnu silu rozhodnutej veci v skutkových a právnych otázkach, o ktorých skutočne alebo nevyhnutne rozhodlo dotknuté súdne rozhodnutie. Na základe rozsudku Súdneho dvora musí vnútroštátny súd, ktorý skúma pôsobnosť ustanovení práva Únie, zohľadniť právne poznatky, ktoré sú ním záväzne určené. Ak príslušné vnútroštátne orgány nevykonajú rozsudok Súdneho dvora vyhlasujúci existenciu nesplnenia povinnosti, vnútroštátny súd je povinný prijať všetky opatrenia na uľahčenie dosiahnutia plného účinku práva Únie v súlade s obsahom tohto rozsudku.⁸⁶

80. V súlade s článkom 267 ZFEÚ je rozsudok, ktorý Súdny dvor vydá v prejednávanej veci, pre vnútroštátny súd záväzný, pokiaľ ide o výklad práva Únie na účely vyriešenia sporu, ktorý prejednáva. Vnútroštátny súd musí preto v prípade potreby odmietnuť posúdenie Trybunaľ Konštytucyjny (Ústavný súd), ak sa vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora domnieva, že toto posúdenie nie je v súlade s právom Únie, a v prípade potreby neuplatní vnútroštátny predpis,⁸⁷ ktorý mu ukladá povinnosť rešpektovať rozhodnutia Trybunaľ Konštytucyjny (Ústavný súd).⁸⁸

81. Navrhujem preto, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty bránia takým vnútroštátnym ustanoveniam, akými sú § 42a ods. 1 a 2 a § 107 ods. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov, ktoré na jednej strane zakazujú vnútroštátnym súdom – pri overovaní, či vzhľadom na svoje zloženie predstavujú súd zriadený zákonom – skúmať zákonnosť a záväznosť rozhodnutí, ktorými disciplinárny senát udelil súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov, a na druhej strane považujú takéto preskúmanie za disciplinárne previnenie.

4. Štvrtá otázka vo veci C-615/20 a prvá, tretia a štvrtá otázka vo veci C-671/20

82. Štvrtá otázka, ktorú vnútroštátny súd kladie vo veci C-671/20, potvrdzuje, že Trybunaľ Konštytucyjny (Ústavný súd) nezaručuje účinnú súdnu ochranu, hoci vnútroštátny súd dostatočne podrobne neuvádza, prečo sa domnieva, že je to tak, ako si vyžaduje článok 94 rokovacieho poriadku. Z toho vyplýva, že Súdny dvor nemôže pomôcť vnútroštátnemu súdu tým, že posúdi, či Trybunaľ Konštytucyjny (Ústavný súd) spĺňa predovšetkým požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. V dôsledku toho navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že štvrtá otázka vo veci C-671/20 je neprípustná v rozsahu, v akom ho žiada, aby vykonal toto posúdenie.

83. Štvrtou otázkou vo veci C-615/20 a prvou a treťou otázkou vo veci C-671/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta na dôsledky konštatovania, že disciplinárny senát nespĺňal najmä článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty, pokiaľ ide o právomoc tohto senátu udeliť súhlas s trestným stíhaním, zadržaním, pozastavením výkonu funkcie a znížením odmeny sudcov a justičných čakaťelov. Vnútroštátny súd sa najmä pýta, či článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a zásady prednosti práva Únie, lojálnej spolupráce a právnej istoty bránia takým vnútroštátnym ustanoveniam, akými sú § 41b ods. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov, ktoré umožňujú zmenu rozhodovacieho zloženia na základe rozhodnutia,

⁸⁶ Rozsudok z 10. marca 2022, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, body 35, 36, 38 a tam citovaná judikatúra).

⁸⁷ Pozri článok 190 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky.

⁸⁸ Pozri analogicky rozsudok z 22. februára 2022, RS (Účinok rozhodnutí Ústavného súdu) (C-430/21, EU:C:2022:99, body 73 až 75). Pozri tiež rozsudky z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 146), a z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 250).

ktorým disciplinárny senát udelí súhlas s trestným stíhaním, zadržaním, pozastavením výkonu funkcie a znížením odmeny sudcu. Okrem toho sa pýta, či článok 2 ZEÚ, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a zásady prednosti práva Únie, lojálnej spolupráce a právnej istoty ukladajú všetkým štátnym orgánom vrátane vnútroštátneho súdu povinnosť nezohľadniť rozhodnutia disciplinárneho senátu s cieľom umožniť sudcovi, ktorý bol zbavený imunity voči trestnému stíhaniu a ktorému bol pozastavený výkon funkcie, zasadať v rozhodovacom zložení tohto súdu.⁸⁹ Nakoniec sa pýta, či sudca, ktorý nahradil sudcu tohto súdu, ktorému bol pozastavený výkon funkcie, môže rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva EÚ.⁹⁰

84. V bodoch 66 až 69 týchto návrhov vysvetľujem, prečo disciplinárny senát v čase prijatia uznesenia týkajúceho sa sudcu I. T. nebol nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, a teda nespĺňal požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty.⁹¹ Porušenie týchto ustanovení je osobitne závažné, keďže celkové posúdenie postupu vymenovania sudcov disciplinárneho senátu a podmienky, za ktorých tento senát fungoval, nevyklúčujú existenciu dôvodných pochybností, pokiaľ ide o možnosť vonkajšieho nátlaku na sudcov vymenovaných do tohto senátu. Podľa môjho názoru táto neistota narušila integritu uvedeného senátu a všetkých aktov, ktoré prijal, vrátane uznesenia týkajúceho sa sudcu I. T.

85. Zásada prednosti práva EÚ si vyžaduje, aby všetky orgány členských štátov zabezpečili plný účinok ustanovení EÚ. Právo členských štátov teda na ich území nesmie ohroziť účinok priznaný týmito ustanoveniami. Vnútroštátny súd, ktorý prejednáva vec v rámci svojej právomoci, je povinný neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s ustanovením práva Únie s priamym účinkom, akým je článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ.⁹² Okrem toho podľa zásady lojálnej spolupráce sú členské štáty v súlade s článkom 4 ods. 3 ZEÚ povinné odstrániť protiprávne dôsledky porušenia práva Únie.⁹³ Pri uplatnení zásady prednosti práva EÚ je uznesenie disciplinárneho senátu neplatné.⁹⁴

86. Zrušenie disciplinárneho senátu zákonom z 9. júna 2022 nemá za následok, že jeho uznesenia sa považujú za neplatné. Podľa vnútroštátneho práva pozastavenie výkonu funkcie sudcu I. T. a zníženie jeho odmeny zostáva v platnosti. S cieľom napraviť túto situáciu musí tento sudca novozriadenému senátu pre profesionálnu zodpovednosť predložiť návrh, ktorým napadne uznesenie disciplinárneho senátu. Poľskej vláde⁹⁵ prináleží zabezpečiť nielen to, aby právomoc disciplinárneho senátu vykonával nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, ale aj zrušiť účinky

⁸⁹ Pozri otázku 4 písm. a) a b) vo veci C-615/20 a otázku 3 písm. a) vo veci C-671/20.

⁹⁰ Pozri otázku 3 písm. b) vo veci C-671/20. YP sa domnieva, že súhlas so stíhaním sudcu môže udeliť len nezávislý a nestranný súd po spravodlivom a transparentnom preskúmaní prípadu. Keďže disciplinárny senát nespĺňal nijakú z týchto požiadaviek, jeho uznesenie je neplatné. Poľská vláda sa domnieva, že pozastavenie výkonu funkcie sudcovi I. T. je platné, a preto by jeho účasť na trestnom konaní bola v rozpore s právom účastníkov konania na nezávislý súd, ktorý bol zriadený zákonom.

⁹¹ Bez ohľadu na povahu súdnej právomoci, ktorú mal vykonávať.

⁹² Keďže existujúca judikatúra Súdneho dvora poskytuje jasnú odpoveď na otázku, či disciplinárny senát spĺňa požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ – najmä rozsudok *Disciplinárny režim sudcov* –, vnútroštátny súd je povinný urobiť v rámci svojej právomoci všetko potrebné na zabezpečenie uplatnenia tohto výkladu. Pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 2022, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, bod 38 a tam citovanú judikatúru).

⁹³ Rozsudok z 10. marca 2022, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, bod 63).

⁹⁴ Pozri analogicky rozsudok zo 6. októbra 2021, *W. Ž.* (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 152 až 155).

⁹⁵ A všetkým orgánom tohto štátu vrátane vnútroštátneho súdu.

uznesení, ktoré tento senát prijal,⁹⁶ a to bezodkladne.⁹⁷ Okamžité a účinné uplatňovanie práva EÚ nemôže byť podmienené podaním návrhu na senát pre profesijnú zodpovednosť. V opačnom prípade by bola účinnosť práva EÚ oslabená dvoma spôsobmi. Po prvé by závisela od iniciatívy účastníkov začať nové konanie. Po druhé by uznesenia disciplinárneho senátu zostali v platnosti až do skončenia týchto konaní.

87. Ako som uviedol v bodoch 62 a 64 týchto návrhov, nezdá sa, že by uznesenie disciplinárneho senátu malo z hľadiska poľského práva právnu silu rozhodnutej veci. Z toho vyplýva, že judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa právnej sily rozhodnutej veci sa naň nevzťahuje.⁹⁸ Z tejto judikatúry⁹⁹ navyše vyplýva, že vzhľadom na to, že uznesenie disciplinárneho senátu prijal orgán, ktorý nie je nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zásada právnej istoty alebo údajná právoplatnosť rozsudku nie je prekážkou, ktorá by zákonodarcovi alebo súdu bránila považovať protiprávne dôsledky tohto porušenia práva Únie za neplatné.¹⁰⁰

88. Preto odporúčam, aby všetky štátne orgány vrátane vnútroštátneho súdu – ktorý zahŕňa sudcu I. T.¹⁰¹ –, ako aj orgány, ktoré majú právomoc určovať a meniť zloženie vnútroštátnych súdov,¹⁰² nebrali do úvahy uznesenie disciplinárneho senátu a umožnili sudcovi I. T. zasadať v rozhodovacom zložení vnútroštátneho súdu.¹⁰³

89. Tieto pripomienky podliehajú dôležitej podmienke, a to že vec nebola postúpená inému rozhodovaciemu zloženiu, ktoré samo osebe predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Hoci by účinnosti práva Únie nepochybne prospelo odstránenie všetkých neblahých účinkov uznesenia disciplinárneho senátu vrátane zrušenia rozhodnutí o postúpení vecí pridelených sudcovi I. T. inému rozhodovaciemu zloženiu s účinnosťou *ex nunc*, tento prístup – ktorý by si vyžadoval, aby všetky veci, ktoré boli predtým pridelené uvedenému sudcovi, boli znovu otvorené a/alebo opätovne prejednané – by nezohľadňoval právo účastníkov konania na právnu istotu¹⁰⁴ a na prejednanie veci v primeranej lehote v súlade s článkom 47 Charty.

90. Z toho vyplýva, že v prejudiciálnom konaní vo veci C-615/20 by mal sudca I. T. naďalej zasadať v rozhodovacom zložení vo veci samej. Uznesenie disciplinárneho senátu z 18. novembra 2020, ktorého cieľom bolo pozastaviť mu výkon funkcie, bolo vydané v ten istý deň ako návrh na

⁹⁶ Pozri rozsudok z 19. novembra 1991, Francovich a i. (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 36).

⁹⁷ Pozri analogicky rozsudok z 9. marca 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49, bod 23), v ktorom je okrem iného uvedené, že akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku a akákoľvek legislatívna, správna alebo súdna prax, ktoré by mohli narušiť účinnosť práva Únie tým, že by vnútroštátnemu súdu, ktorý má právomoc uplatňovať toto právo, odopreli právomoc urobiť v okamihu jeho uplatňovania všetko, čo je potrebné na to, aby sa vylúčilo uplatnenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré by mohli brániť plnému účinku právnej úpravy EÚ, sú nezlučiteľné s týmito požiadavkami práva EÚ. Pozri tiež rozsudok z 22. júna 2010, Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, body 43 a 44 a tam citovanú judikatúru).

⁹⁸ Pozri rozsudky z 2. apríla 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89), a zo 17. septembra 2020, Rosneft a i./Rada (C-732/18 P, neuvverejnený, EU:C:2020:727, bod 52 a tam citovanú judikatúru).

⁹⁹ Pozri analogicky rozsudok zo 6. októbra 2021, W. Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, EU:C:2021:798, bod 160).

¹⁰⁰ To neznamená, že sudcovia, voči ktorým sa viedlo konanie pred disciplinárnym senátom napríklad podľa § 80 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov, nemôžu byť predmetom ďalšieho konania podľa tohto ustanovenia pred nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Je vecou príslušných štátnych orgánov, aby v prípade potreby (opätovne) začali takéto konanie proti dotknutým sudcom.

¹⁰¹ Ak by nebolo možné vytvoriť rozhodovacie zloženia vnútroštátneho súdu, ktorých súčasťou bude aj sudca I. T., sudy by nemohli overiť, či sú nezávislými a nestrannými súdmi zriadenými zákonom, čím by sa rozsudok Simpson stal nevykonateľným (body 55 a 57).

¹⁰² Najmä predseda súdu. Pozri § 41b ods. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov.

¹⁰³ Tým nie je dotknutá možnosť sudcu podať žalobu o náhradu škody. Zdá sa, že poľské právo v určitých prípadoch upravuje odškodnenie sudcov, ktorým bol pozastavený výkon funkcie: pozri § 129 novelizovaného zákona o organizácii všeobecných súdov.

¹⁰⁴ Vzhľadom na značný čas, ktorý uplynul od pozastavenia výkonu funkcie sudcu I. T. dňa 18. novembra 2020, už v mnohých veciach, ktoré mu boli pôvodne pridelené, mohlo byť rozhodnuté.

začatie prejudiciálneho konania vo veci C-615/20, v dôsledku čoho bolo konanie na vnútroštátnom súde prerušené. Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že napriek pozastaveniu výkonu funkcie sudcu I. T. nebola vec, v rámci ktorej bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-615/20, pridelená inému senátu.¹⁰⁵ Vec, v ktorej bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-671/20, bola pridelená inému rozhodovaciemu zloženiu vnútroštátneho súdu. Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by toto rozhodovacie zloženie nebolo nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. V takom prípade môže toto konanie naďalej viesť nové rozhodovacie zloženie.¹⁰⁶

91. Preto navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, ako aj zásady prednosti práva Únie, lojálnej spolupráce a právnej istoty ukladajú všetkým štátnym orgánom vrátane vnútroštátneho súdu povinnosť zrušiť protiprávne dôsledky rozhodnutí disciplinárneho senátu, akým je jeho uznesenie z 18. novembra 2020, a tým umožniť sudcovi, ktorému bol pozastavený výkon funkcie, zasadať na tomto súde s výnimkou vecí, ktoré boli pridelené inému rozhodovaciemu zloženiu, ktoré predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.

VI. Návrh

92. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko), takto:

Článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie:

- sa uplatnia v prípadoch, keď súd v súlade s vnútroštátnym právom udelí súhlas okrem iného s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov alebo justičných čakatelov, ako aj s následným znížením ich odmeny. Týmto ustanoveniam práva EÚ odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá priznáva právomoc udeliť súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov alebo justičných čakatelov, ako aj s následným znížením ich odmeny súdu, ktorý nespĺňa požiadavky nezávislosti, nestrannosti alebo zriadenia zákonom;
- bránia takým vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré na jednej strane zakazujú vnútroštátnym súdom – pri overovaní, či vzhľadom na svoje zloženie predstavujú súd zriadený zákonom – skúmať zákonnosť a záväznosť rozhodnutí, ktorými Izba Dyscyplinarna (disciplinárny senát) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) udelil súhlas s trestným stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov, a na druhej strane považujú takéto preskúmanie za disciplinárne previnenie.

Článok 2 ZEÚ a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, ako aj zásady prednosti práva Únie, lojálnej spolupráce a právnej istoty ukladajú všetkým štátnym orgánom vrátane vnútroštátneho súdu povinnosť zrušiť protiprávne dôsledky rozhodnutí, ktorými disciplinárny senát udelil súhlas so

¹⁰⁵ Pozri bod 4 pripomienok krajskej prokuratúry.

¹⁰⁶ Som si vedomý toho, že časový odstup medzi uznesením disciplinárneho senátu z 18. novembra 2020 a návrhom na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-671/20 z 9. decembra 2020 – a teda prerušením konania vo veci samej – je krátky a že konanie vo veci samej možno medzičasom nepokročilo. Táto úvaha nemení nič na mojom stanovisku. Právna istota a jasné, abstraktné stanovisko k takýmto otázkam, ktoré sa dá uplatniť na všetky veci, musia mať v jednotlivých prípadoch prednosť pred požiadavkou účelnosti.

stíhaním, zadržaním a pozastavením výkonu funkcie sudcov, a tým umožniť sudcovi, ktorému bol pozastavený výkon funkcie, zasadať na tomto súde s výnimkou vecí, ktoré boli pridelené inému rozhodovaciemu zloženiu, ktoré predstavuje nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.